

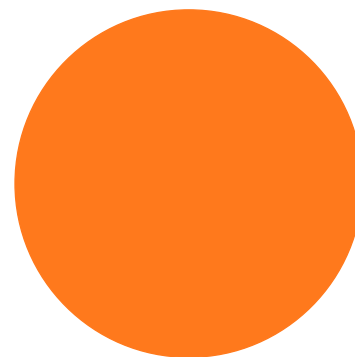
Juli 2014, Nibud

Geldgeefgedrag van ouders

De invloed van kinderen en andere ouders

Nibud

Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting

Anna van der Schors
Monika Wies
Eva Zwang

Samenvatting en conclusie

Het Nibud heeft 990 ouders met kinderen tussen de 5 en 11 jaar ondervraagd over de invloed van de omgeving (andere ouders) op óf en op hoeveel ouders aan zakgeld, rapportgeld en geld voor verjaardagscadeaus besteden. Ook zijn de ouders ondervraagd over de invloed van hun kind op hun eigen koopgedrag.

Merendeel van de kinderen op de basisschool krijgt geld voor zijn rapport

Van alle kinderen tussen de 5 en 11 jaar krijgt 63 procent geld voor zijn rapport: 28 procent bij elk rapport en 35 procent soms. Iets minder dan een kwart (24 procent) van de ouders geeft geen geld, maar wel een cadeautje. Een klein deel (14 procent) geeft op geen enkele manier een beloning voor het rapport.

Ouders die geld voor het rapport geven, geven over het algemeen 5 euro per keer. De leeftijd en de inkomenssituatie van de ouders speelt daarbij geen rol.

De meeste ouders (49 procent) geven rapportgeld als beloning voor de prestaties van het kind en 26 procent doet dit om het kind te stimuleren en motiveren.

12 procent van de ouders geeft expliciet aan dat het feit dat andere ouders ook rapportgeld geven, van invloed is geweest op de keuze dit ook te doen. Voor 64 procent heeft hetgeen de omgeving doet geenszins een rol gespeeld.

Weinig invloed van andere ouders bij vaststellen van de hoogte van zakgeld, rapportgeld en verjaardagscadeaus

Voor zowel de hoogte van het zakgeld, het rapportgeld als het bestede bedrag aan verjaardagscadeaus geldt dat de meeste ouders dit vaststellen door na te gaan wat ze hier maximaal aan willen uitgeven. Bij geld voor het rapport doet 51 procent dit; bij zakgeld en verjaardagscadeaus doet 37-38 procent van de ouders dit.

Bij het bestede bedrag aan verjaardagscadeaus -waar de doorsnee-ouder 50 euro per verjaardag aan besteedt, ongeacht de leeftijd van het kind- wordt de hoogte van het bedrag ook vaak bepaald door hetgeen het kind wil hebben (bij een derde van de ouders).

Bij het vaststellen van de hoogte van het zakgeldbedrag is de rol van andere ouders groter dan bij het vaststellen van de hoogte van het rapportgeld en bij verjaardagscadeaus. Eén op de vijf ouders baseert het bedrag dat ze aan zakgeld geven,

Samenvatting en conclusie

Inleiding

Het geven van geld aan kinderen

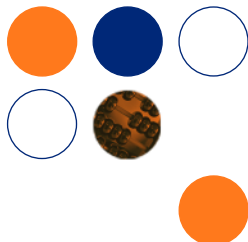
Totstandkoming hoogte bedrag

Invloed andere ouders

Invloed kinderen op koopgedrag

Bijlage 1: onderzoeksverantwoording

Literatuurlijst

Samenvatting en conclusie

Inleiding

Het geven van geld aan kinderen

Totstandkoming hoogte bedrag

Invloed andere ouders

Invloed kinderen op koopgedrag

Bijlage 1: onderzoeksverantwoording

Literatuurlijst

op hetgeen ze denken dat andere ouders geven. Bij rapportgeld geeft één op de twintig ouders aan dat bedrag dat ze aan het rapport uitgeven gebaseerd is op hetgeen ze denken dat andere ouders geven. Bij verjaardagscadeaus ligt dit percentage nog lager (2 procent).

Invloed van andere ouders op geefgedrag beperkt

De invloed van ouders uit de omgeving op het bedrag dat aan zakgeld en verjaardagscadeaus wordt besteed, is beperkt: 1 op de 10 heeft het bedrag dat aan zakgeld wordt besteed aangepast aan wat andere ouders uit de omgeving geven. Bij verjaardagscadeaus is dit zelfs nog iets minder (6 procent).

Ook het percentage ouders dat op de hoogte is van de bedragen die andere ouders aan hun kind geven is beperkt: 16 procent weet dit over het bedrag aan zakgeld, 10 procent over de hoogte van het rapportgeld en 14 procent weet hoeveel geld andere ouders aan verjaardagscadeaus besteden.

Ouders geven wel graag vergelijkbaar bedrag als andere ouders

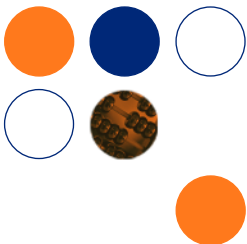
Hoewel de meeste ouders niet op de hoogte zijn van hetgeen andere ouders geven, denkt een meerderheid wel dat ze ongeveer evenveel geven als andere ouders; 70 procent van de ouders denkt dat ze ongeveer evenveel zakgeld geven en 59 procent dat ze een vergelijkbaar bedrag aan verjaardagscadeaus besteden.

Ondanks dat ouders weinig weten wat andere ouders geven, lijkt het erop dat ouders zich graag willen uniformeren aan 'het gemiddelde' bedrag dat wordt besteed. Zo wil 61 procent niet meer geld besteden aan zakgeld dan andere ouders uit de omgeving, maar 65 procent wil er ook niet meer aan uitgeven. Bij verjaardagscadeaus is ditzelfde beeld zichtbaar, alleen nog iets extremer: 71 procent wil niet meer dan andere ouders besteden aan verjaardagscadeaus, maar 74 procent wil er ook niet minder dan anderen aan uitgeven.

Kind heeft invloed op het koopgedrag van ouder

De invloed van het eigen kind op het koopgedrag van de ouder is duidelijk aanwezig. Zo zwicht net iets minder dan de helft (48 procent) af en toe voor het kind als het kind vraagt om iets te kopen wat leeftijdsgenoten hebben. Veelal hangt het af van de prijs van hetgeen waar het kind om vraagt of in hoeverre men het op dat moment kan betalen.

In supermarkten worden ouders nog meer beïnvloed door hun kinderen: 17 procent koopt in de supermarkt vaak iets wat het kind wil hebben en 69 procent soms.

Samenvatting en conclusie

Inleiding

Het geven van geld aan kinderen

Totstandkoming hoogte bedrag

Invloed andere ouders

Invloed kinderen op koopgedrag

Bijlage 1: onderzoeksverantwoording

Literatuurlijst

Het merendeel van de ouders (circa 6 op de 10) voelt zich niet schuldig en vindt het ook niet moeilijk als hun kind niet hetzelfde heeft als andere kinderen. Circa 14 procent van de ouders voelt zich wel schuldig en vindt het ook moeilijk. Ouders die zich schuldig voelen als het kind niet heeft wat leeftijdsgenoten ook hebben, kopen vaker altijd of vaak in de supermarkt wat het kind wil (31 procent, tegen 18 procent gemiddeld).

Bij ouders met hoger inkomen is de invloed van andere ouders en het eigen kind groter

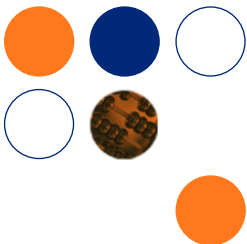
Ouders met een hoger inkomen (een netto huishoudinkomen van 3000 euro per maand of meer) laten zich meer door de omgeving en het eigen kind beïnvloeden dan ouders met een lager inkomen (minder dan 2000 euro per maand). Zo geeft 9 procent van de ouders met een huishouden van 2000 euro of minder aan dat andere ouders in de omgeving van invloed zijn geweest op de totstandkoming van het zakgeldbedrag, tegen 25 procent van de ouders bij een inkomen van 3000 euro of meer.

Ook geven ouders met een hogere inkomen vaker dan de lagere inkomens aan dat ze, als hun kind iets wil dat leeftijdsgenoten hebben, dit ook kopen en dat ze hun kind hetzelfde geven als andere kinderen iets krijgen (10 en 13 procent van hen, tegen 4 procent van de ouders met een inkomen van minder dan 2000 euro per maand).

Een mogelijke verklaring voor dit verschil tussen de lagere en hogere inkomens is dat huishoudens met een inkomen onder de 2000 euro meer financieel worden beperkt en daardoor meer letten op de eigen financiële mogelijkheden. Wat andere ouders doen en geven en wat de wensen van het kind zijn, doet dan minder ter zake. Bij ouders met een hoger inkomen is die financiële beperking minder aanwezig.

Visie van het Nibud

Het merendeel van de ouders geeft zijn kind geld voor het rapport. Het Nibud vindt het geven van geld voor het rapport niet goed of slecht. In tegenstelling tot zakgeld is rapportgeld geen 'leergeld'. Net als een cadeau voor een verjaardag, is het een 'extraatje', dat om andere motieven wordt gegeven dan financieel educatieve redenen. Het is namelijk niet bedoeld om kinderen met een beperkt, vastgesteld budget om te leren gaan. Het Nibud adviseert dan ook niet om wel of geen geld voor het rapport te geven. Het is aan ouders zelf om daar een afweging in te maken en te beslissen om dit wel of niet te geven. Daarbij is het belangrijk om te kijken naar de eigen (financiële) mogelijkheden. Ook is het belangrijk om te zorgen dat het bedrag past bij de leeftijd van het kind. Voor een kind van 5 jaar is 5 euro bijvoorbeeld heel veel geld, vergeleken met de 50 eurocent aan zakgeld per week.

Samenvatting en conclusie

Inleiding

Het geven van geld aan kinderen

Totstandkoming hoogte bedrag

Invloed andere ouders

Invloed kinderen op koopgedrag

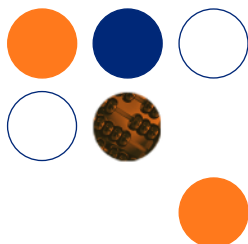
Bijlage 1:
onderzoeksverantwoording

Literatuurlijst

Het is goed dat ouders bij de opvoeding van hun kinderen naar elkaar kijken, ervaringen uitwisselen en elkaar vragen hoe ze zaken aanpakken. Zo leren ze van elkaar, wat ze weer kunnen toepassen in de eigen opvoeding. Het is echter belangrijk dat ouders uiteindelijk zelf beslissen en kijken wat zij, gezien hun situatie, wel en niet aan hun kind kunnen geven. Het is positief om te zien dat bij het overgrote merendeel van de ouders dit ook het geval is. De invloed van andere ouders op de keuzes die ouders maken ten aanzien van de hoogte van zakgeld, rapportgeld en verjaardagscadeaus is niet overheersend of leidend. Dat 1 op de 5 ouders bij het vaststellen van het zakgeldbedrag heeft gekeken naar wat andere ouders geven, is niet opmerkelijk. Als een ouder begint met het geven van zakgeld is het logisch dat hij nog niet weet wat een redelijk bedrag is. Het is dan begrijpelijk dat hij bij andere ouders te rade gaat wat zij geven.

Het kind heeft wel duidelijk wel invloed op het aankoopgedrag van de ouder, gezien het feit dat 1 op de 6 ouders zich in de supermarkt altijd of vaak laat beïnvloeden door de wensen van hun kind en het feit dat bijna de helft van de ouders wel eens toegeeft als het kind iets wilt dat zijn leeftijdsgenoten hebben.

Het is wenselijk dat ouders standvastig zijn tegenover het kind, ook al hebben ouders financieel gezien de middelen om (makkelijker) mee te gaan in de wensen van het kind. Alleen dan leert het kind dat er grenzen en beperkingen zijn en dat je niet alles kunt krijgen wat je hebben wilt.

Samenvatting en conclusie

Inleiding

Het geven van geld aan kinderen

Totstandkoming hoogte bedrag

Invloed andere ouders

Invloed kinderen op koopgedrag

Bijlage 1:
onderzoeksverantwoording

Literatuurlijst

1 Inleiding

Een opvoeding doet een ouder niet alleen. Behalve dat kinderen op allerlei andere momenten, in afwezigheid van de ouder(s), veel leert, leert een ouder ook veel van zijn omgeving. Via familie, vrienden, boeken en tijdschriften, websites, organisaties en (zorg)instellingen vergaart de ouder informatie en vaardigheden die hij gebruikt om zijn opvoedkundige taken zo goed mogelijk uit te voeren. De verwachting is dat dit ook geldt voor de opvoeding op financieel gebied en de keuzes die daarbij moeten worden gemaakt.

De behoefte aan informatie over wat 'redelijk' is en wat 'verstandig' is om te doen en te geven op financieel terrein, merkt het Nibud aan de populariteit van de pagina met richtlijnen voor zakgeld op de Nibud-website en aan de vragen die ouders stellen op ouderavonden die het Nibud organiseert. Ouders hebben behoefte aan wat 'normaal' is en wat andere ouders doen en geven aan hun kind.

Het is heel nuttig dat ouders met elkaar uitwisselen wat zij doen en hoe zij zaken aanpakken. Het is echter belangrijk dat ouders uiteindelijk zelf beslissen en kijken wat zij, gezien hun situatie, wel en niet kunnen geven.

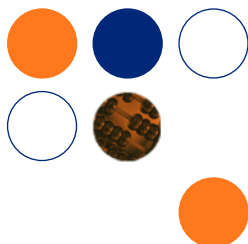
Het Nibud doet regelmatig onderzoek naar hoe kinderen met geld omgaan en wat en hoe ouders hun kind(eren) leren met geld om te gaan. Daarbij is nog nooit gekeken naar hoe sterk de invloed van de omgeving is op hetgeen een ouder aan zijn kind geeft.

1.1 Doel van het onderzoek

Het doel van dit onderzoek is om inzicht in te krijgen in de invloed van de omgeving bij de beslissingen die een ouder maakt ten aanzien van het geven van geld aan het kind. Hierbij wordt ingegaan op:

- Worden ouders door andere ouders beïnvloed bij de keuze of en hoeveel zij aan zakgeld, rapportgeld en geld voor verjaardagscadeaus besteden?
- In hoeverre beïnvloedt het kind het koopgedrag van een ouder?

Tevens geeft het inzicht in hoeveel ouders rapportgeld en verjaardagscadeaus geven en hoeveel. Hier is nog niet eerder onderzoek naar gedaan.

Gekozen is om in te zoomen op zakgeld, rapportgeld en verjaardagcadeaus, omdat dit de meest voorkomende 'inkomstenbronnen' zijn voor basisschoolkinderen; relatief veel kinderen op de basisschool krijgen die (af en toe) (Van der Schors en Wassink, 2013).

1.2 Achtergrondliteratuur

Sociale normen spelen een grote rol bij het gedrag dat mensen vertonen. Onderzoek wijst uit dat bepaalde heersende normen gedrag in een bepaalde richting kunnen sturen (Schultz e.a., 2007). Dit is aangetoond in vele uiteenlopende onderzoeken: belastingen worden vaker betaald wanneer sociale druk een rol speelt (Bobek, Roberts & Sweeney, 2007), mensen hergebruiken hun handdoeken (en sparen hiermee de natuur) in hotels vaker wanneer men wordt geattendeerd op sociale normen (Schultz e.a., 2007). Hieruit blijkt dat het gedrag van mensen constant wordt beïnvloed door anderen.

Mensen kijken ook naar de omgeving en het gedrag van anderen om zichzelf en hun eigen situatie te kunnen vergelijken met die van anderen om zo hun eigen situatie te 'evalueren'. Dit doet men met name wanneer men onzeker is over hun eigen kunnen en hun mening (Buunk e.a., 1990). Mensen vergelijken zich op twee manieren met anderen: met degenen die 'beter' zijn of het beter doen dan zichzelf en met degenen die het minder goed doen of ergens minder goed in zijn ('opwaartse' en 'neerwaartse' vergelijking). Beide vormen van vergelijking hebben positieve en negatieve kanten (Buunk e.a., 1990).

Deze bevindingen uit de literatuur kunnen van toepassing zijn op het onderwerp dat in dit onderzoek centraal staat. Mogelijk dat ouders aan de 'norm', de standaard, willen voldoen, en om die reden wel of geen zakgeld of rapportgeld geven. Ook kan dit van invloed zijn op hoeveel ze besteden aan zakgeld, het rapport en cadeaus, omdat men niet wil afwijken van hetgeen 'normaal' is.

Ook het vergelijken kan een rol spelen op het gebied van het geld geven aan het kind. Ouders kunnen onzeker zijn over wat redelijk is om te geven aan hun kind, bijvoorbeeld omdat ze nog niet eerder met de situatie in aanraking zijn gekomen (zoals het geven van zakgeld) of omdat ze niet willen niet dat hun kind achtergesteld is bij andere kinderen. Deze mogelijke onzekerheid kan er toe leiden dat ouders kijken naar wat andere ouders doen en geven aan hun kind.

Samenvatting en conclusie

Inleiding

Het geven van geld aan kinderen

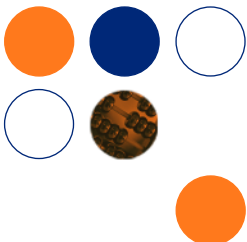
Totstandkoming hoogte bedrag

Invloed andere ouders

Invloed kinderen op koopgedrag

Bijlage 1: onderzoeksverantwoording

Literatuurlijst

Samenvatting en conclusie

Inleiding

Het geven van geld aan kinderen

Totstandkoming hoogte bedrag

Invloed andere ouders

Invloed kinderen op koopgedrag

Bijlage 1:
onderzoeksverantwoording

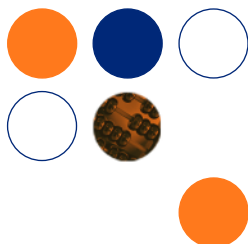
Literatuurlijst

1.3 Leeswijzer

In dit onderzoek zijn de ouders van kinderen tussen de 5 en 11 jaar ondervraagd. Hier is voor gekozen, omdat ouders met kinderen in deze leeftijdscategorie aan de start staan van het nemen van beslissingen wat betreft het geven van geld aan hun kind. Dit zijn voor hen nieuwe situaties in de (financiële) opvoeding.

Het onderzoek start met algemene inzichten in het geven van zakgeld, verjaardagcadeaus en geld voor het rapport: hoeveel ouders geven dit? Waarom geeft men dit? En hoeveel geeft men? Vervolgens wordt ingegaan op de totstandkoming van het bedrag.

In hoofdstuk 4 en 5 wordt de invloed van de omgeving bij de hoogte van de bijdrages van de ouders onderzocht. Ten slotte gaat hoofdstuk 6 in op de invloed die de eigen kinderen hebben op het geefgedrag van de ouders.

Samenvatting en conclusie

Inleiding

Het geven van geld aan kinderen

Totstandkoming hoogte bedrag

Invloed andere ouders

Invloed kinderen op koopgedrag

Bijlage 1: onderzoeksverantwoording

Literatuurlijst

2 Het geven van zakgeld, rapportgeld en verjaardagscadeaus

De meest voorkomende manieren waarop kinderen op de basisschool aan geld komen, zijn via zakgeld, geld voor klusjes, geld voor het rapport en/of een diploma en op de verjaardag. Naar het geven van zakgeld heeft het Nibud al regelmatig onderzoek gedaan (de laatste keer in 2013; Nibud Kinderonderzoek 2013), maar over het geven van geld voor het rapport en over verjaardagscadeau is minder bekend.

Voordat wordt ingegaan op de invloed van andere ouders bij het geven van zakgeld, geld voor het rapport en verjaardagscadeaus, laat dit hoofdstuk zien hoeveel ouders hier geld aan uitgeven en wat hen hier toe heeft gebracht.

2.1 Zakgeld

Naar het geven van zakgeld heeft het Nibud in het verleden al regelmatig onderzoek gedaan. Uit onderzoek onder basisschoolleerlingen (van der Schors en Wassink, 2013) bleek dat 69 procent van de 5-t/m 11-jarigen zakgeld krijgt, oplopend van circa 50 eurocent op 5-jarige leeftijd tot 2,00 onder 11-jarigen. In onderhavig onderzoek blijkt een vergelijkbaar percentage kinderen zakgeld te krijgen.

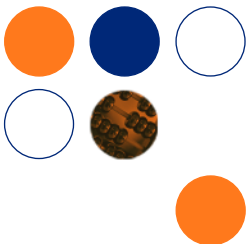
Als de drie belangrijkste redenen om zakgeld te geven, noemen ouders:

1. om het kind de waarde van geld te leren kennen (70 procent);
2. om het kind te leren sparen (58 procent);
3. om het kind te leren keuzes te maken (40 procent).

Weinig ouders geven zakgeld om ervoor te zorgen dat het kind zich niet achtergesteld voelt bij klasgenoten. Slechts 1 op de 20 ouders geeft dit als een belangrijke reden voor het geven van zakgeld. Ook zegt slechts 3 procent van de ouders dat het kind zakgeld krijgt om ervoor te zorgen dat het kind zich belangrijk voelt. Men noemt hoofdzakelijke de educatieve waarde van zakgeld als motief om zakgeld te geven.

2.1.1 Aanleiding voor het geven van zakgeld

Nog niet eerder is onderzocht hoe ouders er toe zijn gekomen om te beginnen met zakgeld. De verwachting is dat ouders sneller beginnen met het geven van zakgeld als ze andere ouders dit ook zien doen. Ouders praten met elkaar en bespreken opvoedkundige zaken met elkaar, wat ertoe kan leiden dat bepaald gedrag wordt gekopieerd, ook op financieel gebied.

Als ouders wordt gevraagd hoe men ertoe is gekomen om te beginnen met zakgeld te geven, antwoordt 61 procent van de ouders dat ze dat zelf hebben bedacht. Slechts 5 procent geeft aan dat ze zijn begonnen omdat andere ouders in de omgeving ook zakgeld geven (zie tabel 1). Men ervaart dus zelf niet dat de omgeving een rol heeft gespeeld in de beslissing om zakgeld te gaan geven. Uiteindelijk maakt een ouder inderdaad zelf de keuze om zakgeld te gaan geven, maar heeft men zelf ook niet het idee dat de omgeving daarop van invloed is geweest.

Tabel 1: Aanleiding van het geven van zakgeld (n=672)

	%
Dat heb ik zelf (en/of met mijn partner) bedacht	61
Dat hoort zo	18
Mijn kind vroeg erom	10
Ik heb er in de media over gelezen (tijdschrift/televisie/internet)	6
Ouders uit mijn omgeving gaven ook zakgeld	5

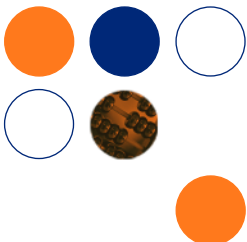
Moeders geven meer dan vaders aan dat ze zelf hebben bedacht om zakgeld te geven (64 tegen 56 procent), terwijl vaders vaker aangeven dat ze zijn begonnen 'omdat dat zo hoort' (24 procent, tegen 14 procent van de moeders).

2.2 Rapportgeld

Naar het fenomeen 'rapportgeld' is nog niet eerder onderzoek gedaan. Van alle kinderen tussen de 5 en 11 jaar die een rapport krijgen¹, krijgt 63 procent rapportgeld; 28 procent bij elk rapport en 35 procent soms. Een kwart (24 procent) van de ouders geeft geen rapportgeld, maar wel een cadeautje. Van de ondervraagde ouders geeft 14 procent op geen enkele manier een beloning voor het rapport.

Als kinderen ouder zijn krijgen ze niet vaker of minder vaak geld voor het rapport dan jongere kinderen. Alleen 5- t/m 7-jarigen krijgen iets vaker dan gemiddeld een cadeautje voor het rapport in plaats van rapportgeld (29 procent van hen). Ook de inkomenssituatie doet er niet toe of men wel of niet rapportgeld geeft.

¹ Uit het onderzoek blijkt dat 83 procent van de kinderen tussen de 5 en 7 jaar een rapport krijgt en 94 procent van de 8-t/m 11-jarigen.

Samenvatting en conclusie

Inleiding

Het geven van geld aan kinderen

Totstandkoming hoogte bedrag

Invloed andere ouders

Invloed kinderen op koopgedrag

Bijlage 1:
onderzoeksverantwoording

Literatuurlijst

De helft van de ouders geeft minder dan 5 euro per keer voor het rapport en de helft meer dan 5 euro. Ook bij de hoeveelheid rapportgeld blijkt de leeftijd van het kind en de maandinkomsten van de ouders geen rol te spelen.

2.2.1 Reden om wel of geen rapportgeld te geven

De belangrijkste redenen voor ouders om *geen* rapportgeld te geven, zijn:

1. Omdat het kind dan bij elk rapport geld verwacht (50 procent);
2. Omdat men een prestatie niet aan een beloning wil koppelen (37 procent);
3. Omdat mijn kind dan mogelijk faalangst ontwikkelt (21 procent).

De invloed van de omgeving om wel of niet rapportgeld te geven lijkt er nagenoeg niet te zijn; slechts 3 procent van de ouders geeft aan geen rapportgeld te geven omdat andere ouders dit ook niet doen.

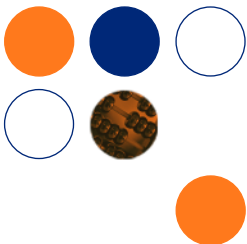
Voor de ouders die *wel* rapportgeld geven, zijn de drie belangrijkste redenen hiervoor:

1. Om het kind te belonen voor zijn/haar prestatie (49 procent);
2. Om het kind te motiveren/stimuleren (26 procent);
3. Om het kind een compliment te geven (20 procent).

Nagenoeg geen van de ondervraagde ouders (2 procent) geeft aan dat men rapportgeld geeft om te zorgen dat het kind zich niet achtergesteld voelt bij leeftijdsgenoten. Alleenstaande ouders geven deze reden wel net iets vaker dan gemiddeld (5 procent).

2.2.2 Aanleiding voor het geven van rapportgeld

Net als bij zakgeld, geeft het merendeel van de ouders (62 procent) aan dat ze zelf bedacht hebben om te beginnen met het geven van rapportgeld. Ook doet ruim een kwart van de ouders (28 procent) dit, omdat ze vinden dat het zo hoort (zie tabel 2).

Samenvatting en conclusie

Inleiding

Het geven van geld aan kinderen

Totstandkoming hoogte bedrag

Invloed andere ouders

Invloed kinderen op koopgedrag

Bijlage 1:
onderzoeksverantwoording

Literatuurlijst

Tabel 2: Aanleiding van het geven van rapportgeld (n=561)

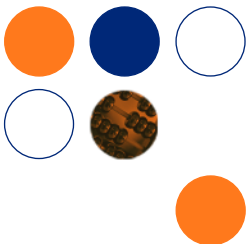
	%
Dat heb ik zelf (en/of met mijn partner) bedacht	62
Dat hoort zo	28
Ouders uit mijn omgeving gaven ook rapportgeld	6
Ik heb er in de media over gelezen (tijdschrift/televisie/internet)	2

Van alle ouders benoemt 6 procent expliciet dat zij zijn begonnen met het geven van rapportgeld, omdat andere ouders in de omgeving dit ook geven. De invloed van andere ouders bij de keuze voor het wel of niet geven van geld voor het rapport, lijkt dus gering.

2.3 Verjaardagscadeaus

Alle ouders (99 procent) geven hun kinderen een of meerdere cadeaus met de verjaardag. De helft van de ouders besteedt minder dan 50 euro per keer aan verjaardagscadeaus en de helft meer dan 50 euro. Dit is zowel bij jonge als oudere kinderen in de basisschoolleeftijd het geval.

Ouders met een netto huishoudinkomen van 3000 euro of meer per maand, besteden over het algemeen meer geld aan verjaardagscadeaus dan ouders met een maandinkomen van minder dan 3000 euro. Van de eerstgenoemden besteedt de helft minder dan 65 euro per keer aan cadeaus voor het kind en de helft meer dan 65 euro.

3 Totstandkoming van de hoogte van het bedrag

De pagina met zakgeldbedragen op de Nibud-website wordt rond de 800 keer per dag bezocht. Daarmee staat deze pagina in de top 3 van meest bezochte pagina's van het Nibud. Voor ouders is dit een richtlijn/ijkpunt om vast te stellen wat zij aan zakgeld willen uitgeven. Dit hoofdstuk gaat in op hoe ouders vaststellen wat zij uitgeven aan zakgeld, geld voor het rapport en aan cadeaus en in hoeverre andere ouders daarbij van invloed zijn.

3.1 Hoe men tot het bedrag is gekomen

Voor zowel de hoogte van het zakgeld, het rapportgeld als het bestede bedrag aan verjaardagscadeaus geldt dat de meeste ouders dit vaststellen door na te gaan wat ze hier maximaal aan willen uitgeven (zie de top 3 van verklaringen in tabel 3). Bij geld voor het rapport doet 51 procent dit; bij zakgeld en verjaardagscadeaus geeft 37-38 procent van de ouders dit antwoord.

Bij de totstandkoming van de bedragen zijn er een aantal verschillen tussen zakgeld, rapportgeld en verjaardagscadeaus:

- Bij het geven van cadeaus speelt hetgeen het kind wil hebben regelmatig mee in het bedrag dat ouders aan verjaardagscadeaus uitgeven; bij 1 op de 3 ouders is dit bepalend voor de uitgaven aan verjaardagscadeaus.
- Bij 1 op de 10 ouders is het bedrag dat zij vroeger voor hun rapport kregen, bepalend voor het bedrag dat zij nu zelf als ouder aan rapportgeld geven. Dit speelt bij zakgeld en verjaardagscadeaus nauwelijks een rol (bij 2-3 procent van de ouders).
- Bij het vaststellen van de hoogte van het zakgeldbedrag is de rol van andere ouders veel groter dan bij het vaststellen van de hoogte van het rapportgeld en het bedrag voor verjaardagscadeaus:
 - 1 op de 5 ouders baseert het bedrag dat ze aan zakgeld geven op hetgeen ze denken dat andere ouders geven.
 - 1 op de 20 ouders baseert het bedrag dat ze voor het rapport uitgeven op hetgeen ze denken dat andere ouders geven. Bij verjaardagscadeaus ligt dit percentage nog lager (2 procent).

Samenvatting en conclusie

Inleiding

Het geven van geld aan kinderen

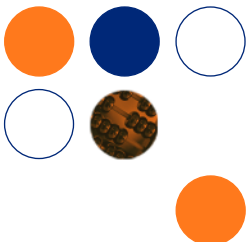
Totstandkoming hoogte bedrag

Invloed andere ouders

Invloed kinderen op koopgedrag

Bijlage 1: onderzoeksverantwoording

Literatuurlijst

Samenvatting en conclusie

Inleiding

Het geven van geld aan kinderen

Totstandkoming hoogte bedrag

Invloed andere ouders

Invloed kinderen op koopgedrag

Bijlage 1:
onderzoeksverantwoording

Literatuurlijst

Tabel 3: Top 3 van verklaringen over hoe het bedrag aan zakgeld, rapportgeld en verjaardagscadeaus tot stand is gekomen

	Zakgeld (n=672)	Rapportgeld (n=561)	Verjaardagscadeaus (n=987)
1	Ik heb vastgesteld wat ik maximaal uit <i>wil</i> geven (38 procent)	Ik heb vastgesteld wat ik maximaal uit <i>wil</i> geven (51 procent)	Ik heb vastgesteld wat ik maximaal uit <i>wil</i> geven (37 procent)
2	Dit is het bedrag dat ik denk dat ouders uit de omgeving aan hun kind geven (19 procent)	Ik heb vastgesteld wat ik maximaal uit <i>kan</i> geven (11 procent)	Het verjaardagscadeau wat mijn kind wilde kostte zoveel (30 procent)
3	Ik heb vastgesteld wat ik maximaal uit <i>kan</i> geven (15 procent)	Dit is het bedrag dat mijn eigen ouders mij gaven (11 procent)	Ik heb vastgesteld wat ik maximaal uit <i>kan</i> geven (18 procent)

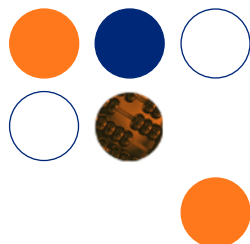
Wat men maximaal *kan* uitgeven

Zowel bij de totstandkoming van de hoogte van het zakgeld, als bij het rapportgeld en het bedrag aan verjaardagscadeaus, geldt dat de laagste inkomens (met een huishoudinkomen tot 2000 euro netto per maand) vaker dan gemiddeld aangeven dat ze het bedrag hebben gebaseerd op wat ze hier maximaal aan kunnen uitgeven:

- Bij zakgeld: 33 procent, tegen circa 6 procent van degenen met een inkomen boven de 2000 euro per maand;
- Bij rapportgeld: 19 procent
- Bij verjaardagscadeaus: 32 procent, tegen 12 procent van de ouders met een maandinkomen tussen de 2000 en 3000 euro en 8 procent van de ouders met een maandinkomen van 3000 euro of meer.

De invloed van de omgeving

Bij zakgeld is te zien dat hoe hoger het inkomen, hoe meer ouders aangeven dat andere ouders in hun omgeving van invloed zijn geweest op de totstandkoming van het zakgeldbedrag. Bij ouders met een huishoudinkomen van 2000 euro of minder geldt dit voor 9 procent, bij een maandinkomen tussen de 2000 en 3000 euro voor 23 procent en bij 3000 euro of meer voor 25 procent van de ouders.

Samenvatting en conclusie

Inleiding

Het geven van geld aan kinderen

Totstandkoming hoogte bedrag

Invloed andere ouders

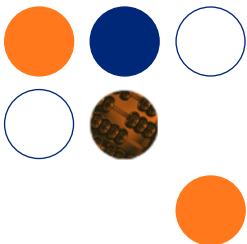
Invloed kinderen op koopgedrag

Bijlage 1: onderzoeksverantwoording

Literatuurlijst

Ouders die weten hoeveel zakgeld hun omgeving geeft (zie hoofdstuk 4) geven vaker aan dat het zakgeldbedrag is gebaseerd op hetgeen andere ouders in de omgeving aan hun kinderen geven (28 procent, tegen 17 procent van de ouders die niet weten wat andere ouders in de omgeving geven).

Ouders met kinderen van 5 tot en met 7 jaar stellen het bedrag aan rapportgeld vaker vast op het bedrag dat ouders uit hun omgeving geven (9 procent), terwijl ouders met kinderen van 8 en 9 jaar dit juist minder vaak doen (2 procent).

4 De invloed van andere ouders bij de hoogte van het bedrag

In het vorige hoofdstuk kwam naar voren dat 1 op de 5 ouders op andere ouders let bij het vaststellen van de hoogte van het zakgeld. Bij rapportgeld en verjaardagscadeaus is dit veel lager. Zijn ouders op de hoogte wat andere ouders geven? Letten ouders hierop en houden ze er voor henzelf rekening mee? Dit hoofdstuk gaat in op de invloed van andere ouders op de bedragen die ouders geven.

4.1 Weet men wat andere ouders geven?

Het percentage ouders dat op de hoogte is van de bedragen die andere ouders geven, verschilt tussen zakgeld, rapportgeld en verjaardagscadeaus:

- 16 procent zegt te weten hoeveel zakgeld andere ouders geven;
- 14 procent denkt te weten hoeveel geld andere ouders besteden aan verjaardagscadeaus;
- 10 procent van de ouders denkt te weten hoeveel rapportgeld andere ouders geven.

Zowel voor zakgeld, rapportgeld als het bedrag voor verjaardagscadeaus geldt:

- Ouders met kinderen tussen de 5 en 7 jaar denken vaker dan gemiddeld te weten wat andere ouders geven (circa 2%- tot 3%-punt hoger), terwijl ouders met 8-en 9-jarige kinderen hier iets minder goed van op de hoogte zijn. Mogelijk heeft dit te maken met het feit dat de ouders met jonge kinderen nog aan het 'aftasten' zijn en voor zichzelf aan het vaststellen zijn wat een redelijk bedrag is. Als de kinderen iets ouder zijn hebben ze dat net vastgesteld.
- Ouders met een huishoudinkomen van 2000 euro of minder per maand denken vaker dan gemiddeld niet te weten wat andere ouders geven. Mogelijk heeft dit te maken met het feit dat voor hen geldt dat bij hen het bedrag vaker is gebaseerd op wat ze uit *kunnen* geven; wat andere ouders doen, doet dan minder ter zake.

Samenvatting en conclusie

Inleiding

Het geven van geld aan kinderen

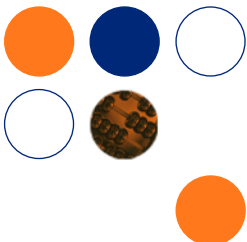
Totstandkoming hoogte bedrag

Invloed andere ouders

Invloed kinderen op koopgedrag

Bijlage 1: onderzoeksverantwoording

Literatuurlijst

4.2 De hoogte ten opzichte van andere ouders

Het merendeel van de ouders denkt dat zij evenveel zakgeld en geld aan verjaardagscadeaus besteden als andere ouders. Tabel 4 geeft dit weer². Bij zakgeld denkt men dit vaker dan bij verjaardagscadeaus.

Opvallend is dat het percentage ouders dat denkt dat ze minder dan andere ouders geven, hoger ligt dan het percentage dat denkt dat ze meer geven dan anderen. Zo denkt 7 procent dat ze meer zakgeld geven dan anderen, terwijl 19 procent denkt dat ze minder geven dan andere ouders.

De percentages in tabel 4 verschillen niet tussen ouders die wel op de hoogte zijn van wat andere ouders aan zakgeld en verjaardagscadeaus geven en ouders die hier niet van op de hoogte zijn.

Tabel 4: In hoeverre ouders denken dat ze meer, minder of evenveel geld geven als andere ouders

	(Veel) meer %	Evenveel %	(Veel) minder %
Zakgeld	7	70	23
Bedrag voor verjaardagscadeaus	13	59	24

Naar inkomen en woonsituatie zijn verschillen te zien in de verwachting over het bedrag dat ouders aan zakgeld en verjaardagscadeaus geven ten opzichte van andere ouders.

Zakgeld

- Ouders met een inkomen van 2000 euro of minder per maand hebben vaker het idee dat ze (veel) minder zakgeld geven dan hun omgeving (31 procent, tegen 23 procent gemiddeld). Ouders met een hoger inkomen het idee hebben dat ze meer zakgeld geven dan hun omgeving (12 procent, tegen 7 procent gemiddeld).
- Ouders van kinderen tussen de 5 en 7 jaar denken vaker dan gemiddeld dat hun kind meer dan de gemiddelde hoeveelheid zakgeld krijgt (11 procent), terwijl ouders van kinderen van 10 en 11 jaar dit juist minder dan gemiddeld denken (4 procent).

² Deze vraag was ook gesteld over rapportgeld. Echter, door een fout in de routing van de vragenlijst kunnen deze resultaten niet worden getoond.

Samenvatting en conclusie

Inleiding

Het geven van geld aan kinderen

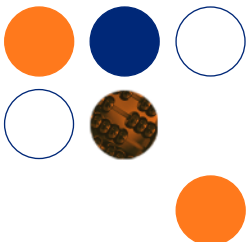
Totstandkoming hoogte bedrag

Invloed andere ouders

Invloed kinderen op koopgedrag

Bijlage 1: onderzoeksverantwoording

Literatuurlijst

Samenvatting en conclusie

Inleiding

Het geven van geld aan kinderen

Totstandkoming hoogte bedrag

Invloed andere ouders

Invloed kinderen op koopgedrag

Bijlage 1: onderzoeksverantwoording

Literatuurlijst

- Alleenstaande ouders hebben meer dan gemiddeld het idee dat ze veel minder zakgeld geven (33 procent).

Verjaardagscadeaus

- Ouders met een maandinkomen van 2000 euro of minder hebben vaker het idee dat zij (veel) minder geven dan hun omgeving (41 procent, tegen 24 procent gemiddeld).
Ouders met een netto maandinkomen van 3000 euro of meer hebben vaker dan gemiddeld het idee zij meer uitgeven aan verjaardagscadeaus dan ouders uit hun omgeving (19 procent, tegen 13 procent gemiddeld).
- Alleenstaande ouders hebben meer dan gemiddeld het idee dat ze minder uitgeven aan verjaardagscadeaus (35 procent).

4.2.1 Verwachting versus feitelijke situatie

We hebben het verschil berekend tussen het doorsneebedrag dat ouders geven aan zakgeld, rapportgeld en verjaardagscadeaus (de mediaan) en het bedrag dat ze zelf geven aan hun kind. Dit verschil geeft weer of ouders in de praktijk meer, evenveel of minder geven dan andere ouders. Dit is vervolgens vergeleken met de verwachting die ouders hebben.

Voor zowel zakgeld en verjaardagscadeaus geldt dat ouders die *denken* meer dan andere ouders te geven, in de praktijk dit ook vaker doen:

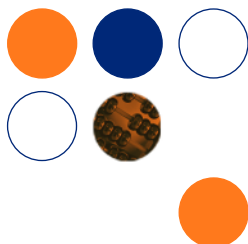
- Bij zakgeld: 74 procent geeft meer dan het doorsnee bedrag (gemiddeld: 42 procent)
- Bij verjaardagsuitgaven: 75 procent geeft meer dan het doorsnee bedrag (gemiddeld: 41 procent)

Degenen die juist *denken* minder dan andere ouders te geven, geven in de praktijk ook vaker dan gemiddeld minder dan andere ouders:

- Bij zakgeld: 60 procent geeft minder dan het doorsnee bedrag (gemiddeld: 40 procent)
- Bij verjaardagsuitgaven: 64 procent geeft minder dan het doorsnee bedrag (gemiddeld: 27 procent)

Echter, van de ouders die meer dan het doorsnee bedrag aan zakgeld geven:

- denkt 13 procent daadwerkelijk dat ze meer geven dan anderen;
- denkt 73 procent dat ze evenveel geven als anderen;
- denkt 14 procent dat ze minder geven dan andere ouders.

Samenvatting en conclusie

Inleiding

Het geven van geld aan kinderen

Totstandkoming hoogte bedrag

Invloed andere ouders

Invloed kinderen op koopgedrag

Bijlage 1: onderzoeksverantwoording

Literatuurlijst

Ditzelfde is zichtbaar bij verjaardagscadeaus: van de ouders die meer dan het doorsnee bedrag aan cadeautjes geven, denkt 25 procent meer dan anderen daar aan uit te geven, 6 op de 10 denkt dat ze evenveel als andere ouders uitgeven en 16 procent denkt minder uit te geven.

Het merendeel van de ouders die meer dan andere ouders geven, denkt dus dat ze evenveel geven als andere ouders in plaats van meer. Echter, het kan zijn dat deze ouders zich in een omgeving bevinden waar alle ouders meer dan gemiddeld geven. Vergeleken met deze ouders, zullen ze mogelijk wel ongeveer hetzelfde geven. Ten opzichte van *alle* ouders is het alleen meer dan het doorsnee bedrag.

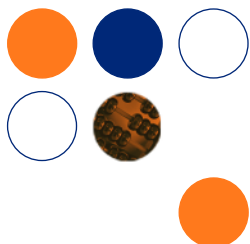
Bij ouders die minder dan het doorsnee bedrag aan zakgeld en cadeaus geven, realiseren zich vaker wel dat ze minder dan andere ouders geven:

- Van de ouders die minder dan andere ouders aan **verjaardagscadeaus** geven, denkt:
 - 47 procent ook inderdaad dat ze minder geven dan andere ouders;
 - 49 procent dat ze ongeveer evenveel geven als andere ouders;
 - 5 procent dat ze meer geven.
- Van de ouders die minder dan andere ouders aan **zakgeld** geven, denkt:
 - 34 procent ook inderdaad dat ze minder geven dan andere ouders;
 - 62 procent dat ze ongeveer evenveel geven als andere ouders;
 - 4 procent dat ze meer zakgeld geven dan anderen.

4.3 Meer of minder geven: wat wil men?

Zoals uit tabel 4 blijkt, denkt het merendeel van de ouders dat ze ongeveer evenveel als andere ouders geven aan zakgeld en aan verjaardagscadeaus. Het lijkt erop dat ouders niet graag willen afwijken van 'het gemiddelde', hetgeen andere ouders doen. Zo laat tabel 5 zien, dat 61 procent niet meer aan zakgeld wil besteden dan andere ouders uit de omgeving. Tegelijkertijd wil 65 procent ook niet minder aan zakgeld uitgeven dan andere ouders (zie tabel 6).

Bij verjaardagscadeaus is ditzelfde beeld zichtbaar, alleen dan nog iets extremer: 71 procent wil niet meer dan andere ouders besteden aan verjaardagscadeaus, maar 74 procent wil ook niet minder uitgeven aan verjaardagscadeaus.

Samenvatting en conclusie

Inleiding

Het geven van geld aan kinderen

Totstandkoming hoogte bedrag

Invloed andere ouders

Invloed kinderen op koopgedrag

Bijlage 1: onderzoeksverantwoording

Literatuurlijst

Tabel 5: Stelling: Ik wil niet meer aan zakgeld/verjaardagscadeaus besteden dan ouders uit mijn omgeving

	(Helemaal) mee oneens %	Niet eens, niet oneens %	(Helemaal) mee eens %
Zakgeld	61	25	14
Bedrag voor verjaardagscadeaus	71	20	9

Tabel 6: Stelling: Ik wil niet minder aan zakgeld/verjaardagscadeaus besteden dan ouders uit mijn omgeving

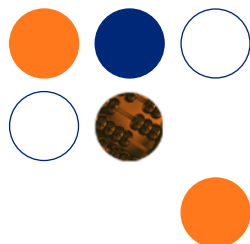
	(Helemaal) mee oneens %	Niet eens, niet oneens %	(Helemaal) mee eens %
Zakgeld	65	26	9
Bedrag voor verjaardagscadeaus	74	19	7

4.4 De invloed van andere ouders (op bedrag)

Middels een aantal stellingen is ouders direct gevraagd naar de invloed van andere ouders op de totstandkoming van het bedrag dat aan zakgeld of verjaardagscadeaus wordt besteed. De reacties op deze stellingen staan in tabel 7 en 8.

De invloed van andere ouders op het 'geefgedrag' van ouders lijkt dus beperkt. Van alle ouders die zakgeld geven, geeft 12 procent expliciet aan dat hetgeen andere ouders aan zakgeld geven van invloed is geweest op hoeveel ze zelf geven; voor verjaardagscadeaus geldt dit voor 6-7 procent van de ouders.

Het percentage ouders dat vindt dat de omgeving *geen* invloed heeft op het bedrag dat wordt besteed is bij verjaardagscadeaus hoger dan bij het zakgeldbedrag: circa 75 procent van de ouders vindt dit bij zakgeld, tegen 82 procent bij cadeaus.

Samenvatting en conclusie

Inleiding

Het geven van geld aan kinderen

Totstandkoming hoogte bedrag

Invloed andere ouders

Invloed kinderen op koopgedrag

Bijlage 1: onderzoeksverantwoording

Literatuurlijst

Tabel 7: Stelling: Ik pas het bedrag dat ik aan geld geef aan op wat ouders uit mijn omgeving geven

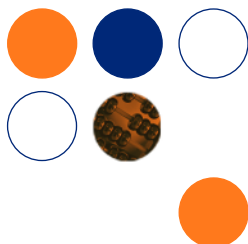
	(Helemaal) mee oneens %	Niet eens, niet oneens %	(Helemaal) mee eens %
Zakgeld (n=672)	75	16	10
Bedrag voor verjaardagcadeaus (n=987)	82	12	6

Tabel 8: Stelling: Wat ouders uit mijn omgeving aan geld geven, heeft invloed gehad op hoeveel geld ik nu geef

	(Helemaal) mee oneens %	Niet eens, niet oneens %	(Helemaal) mee eens %
Zakgeld (n=672)	73	15	12
Bedrag voor verjaardagcadeaus (n=987)	82	12	7

Ouders met een huishoudinkomen van 2000 euro of minder zijn het minder vaak eens met de stellingen uit tabel 7 en 8:

- 3 procent van hen heeft het bedrag aan zakgeld aangepast aan wat ouders uit de omgeving geven, tegen 12-13 procent van degenen met een huishoudinkomen van 2000 euro of meer;
- 3 procent van hen heeft de bestedingen aan verjaardagcadeaus aangepast aan wat andere ouders geven, tegen 9 procent van de ouders met een huishoudinkomen van 3000 euro of meer.
- bij 4 procent van hen hebben andere ouders invloed gehad op hoeveel ze nu aan zakgeld geven. Dit is bij 16 procent van de ouders met een inkomen tussen de 2000 en 3000 euro per maand het geval en bij 14 procent van de ouders met een inkomen van 3000 euro of meer.
- bij 4 procent van hen hebben andere ouders invloed gehad op hoeveel ze aan verjaardagcadeaus besteden. Dit is bij 7 procent van de ouders met een inkomen tussen de 2000 en 3000 euro per maand het geval en bij 10 procent van de ouders met een inkomen van 3000 euro of meer.

Samenvatting en conclusie

Inleiding

Het geven van geld aan kinderen

Totstandkoming hoogte bedrag

Invloed andere ouders

Invloed kinderen op koopgedrag

Bijlage 1:
onderzoeksverantwoording

Literatuurlijst

Uit tabel 3 bleek dat bij 19 procent van de ouders het zakgeldbedrag hoofdzakelijk tot stand is gekomen op basis van wat zij denken dat andere ouders aan hun kind geven. De invloed van andere ouders lijkt daarmee groter toen ouders begonnen met het geven van zakgeld en men nog een bedrag moest bedenken. Als eenmaal een bedrag is vastgesteld, lijkt de invloed van ouders uit de omgeving kleiner.

4.5 De invloed van andere ouders (op gevoel)

Ouders in de omgeving kunnen direct van invloed zijn op hoeveel ouders hun kind geven, omdat ze de hoeveelheid geld die zij geven afstemmen op hetgeen andere ouders geven. De omgeving kan ook meer impliciet van invloed zijn, als ouders hun kind niet willen achterstellen bij andere kinderen. De omgeving heeft dan invloed als gevolg van het gevoel dat bij ouders teweeg wordt gebracht en daarmee op hetgeen ouders wel of niet aan het kind geven.

4.5.1 Het geven van rapportgeld

Aan de ouders die rapportgeld geven, is de stelling voorgelegd:

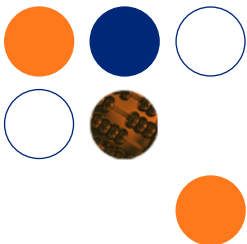
Ik geef mijn kind rapportgeld omdat hij/zij zich dan niet achtergesteld voelt ten opzichte van leeftijdsgenoten

65 procent was het (helemaal) niet eens met deze stelling, 15 procent was het (helemaal) eens met deze stelling en 21 procent was het er niet mee eens, maar ook niet mee oneens.

De 15 procent die aangeeft geld voor het rapport te geven, om te zorgen dat het kind niet achtergesteld voelt, geven vaker dan gemiddeld aan:

- dat het bedrag dat zij aan rapportgeld geven gebaseerd is op het bedrag dat zij denken dat andere ouders in de omgeving geven (19 procent, tegen 5 procent van alle ouders)
- dat het bedrag dat zij aan rapportgeld geven gebaseerd is op het bedrag dat hun kind aan hen vraagt (20 procent, tegen 4 procent gemiddeld)
- dat zij altijd rapportgeld geven, in plaats van soms (56 procent van hen geeft altijd, tegen 44 procent gemiddeld).

Voor deze ouders lijkt de omgeving dus van invloed te zijn op het rapportgeld dat wordt gegeven.

Samenvatting en conclusie

Inleiding

Het geven van geld aan kinderen

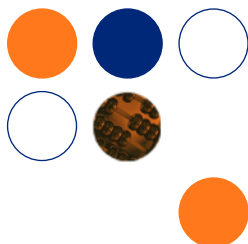
Totstandkoming hoogte bedrag

Invloed andere ouders

Invloed kinderen op koopgedrag

Bijlage 1:
onderzoeksverantwoording

Literatuurlijst

4.5.2 De hoogte van het zakgeldbedrag en uitgaven aan verjaardagcadeaus

Bij zakgeld en het bestede bedrag aan cadeaus is onderzocht in hoeverre de omgeving van invloed is *op de hoogte* van het bedrag.

1 op de 10 ouders geeft aan dat zij een bepaald bedrag aan hun kind uitgeven voor verjaardagscadeaus, om te zorgen dat hun kind zich niet achtergesteld voelt. Bij 7 op de 10 ouders spelen dergelijke gevoelens geenszins en heeft dit ook geen invloed op het bedrag dat ze besteden aan de verjaardagcadeaus.

Bij de hoogte van het zakgeld is de invloed van de omgeving en het gevoel van de ouders daarbij, sterker; daar geeft 18 procent van de ouders aan dat zij met het bedrag dat zij geven, ervoor proberen te zorgen dat het kind zich niet achtergesteld voelt. Nog eens 33 procent van de ouders ontkent dit niet stellig, maar geeft ook niet expliciet aan dat dit de bepalende factor is geweest voor de hoeveelheid zakgeld die men aan het kind geeft.

Tabel 9: Stelling: Met het bedrag dat ik aan geld geef, wil ik dat mijn kind zich niet achtergesteld voelt

	(Helemaal) mee oneens %	Niet eens, niet oneens %	(Helemaal) mee eens %
Zakgeld (n=672)	49	33	18
Bedrag voor verjaardagcadeaus (n=987)	71	19	10

De 18 procent van de ouders die een bepaald bedrag aan zakgeld geven om te zorgen dat het kind zich niet achtergesteld voelt, blijken meer dan gemiddeld:

- Meer dan andere ouders aan zakgeld te geven (63 procent van hen geeft meer dan het doorsnee bedrag, tegen 43 procent gemiddeld)
- Het bedrag dat ze aan zakgeld geven gebaseerd te hebben op hetgeen ze denken dat andere ouders aan zakgeld geven (34 procent, tegen 19 procent gemiddeld)

5 De invloed van kinderen op het koopgedrag van ouders

Niet alleen andere ouders kunnen van invloed zijn op wat en hoeveel ouders aan hun kind geven. Ook de kinderen zelf spelen daarbij een rol. Dit hoofdstuk gaat daarop in en kijkt in hoeverre ouders bij hun aankoopgedrag meegaan in de wensen van de kinderen.

5.1 De (koop) wensen van het kind

De meeste ouders (47 procent) geven aan dat hun kind wel eens spullen wil hebben die leeftijdsgenoten ook hebben. Een kwart van de kinderen heeft -volgens de ouders- die behoefte duidelijk niet en 28 procent heeft er geen duidelijke mening over of weet het niet zo goed.

Jongere en oudere kinderen tussen de 5 en 11 jaar geven even vaak aan spullen te willen hebben die leeftijdsgenoten ook hebben. Ouders met een netto huishoudinkomen van 3000 euro per maand of meer geven vaker aan dat hun kind spullen wil die leeftijdsgenoten ook hebben dan kinderen van wie de ouders een inkomen hebben van minder dan 2000 euro per maand: 54 procent, tegen 40 procent.

Bijna driekwart van de ouders (73 procent) geeft aan dat hun kind hen wel eens vraagt iets te kopen wat leeftijdsgenoten hebben; 61 procent doet dit soms en 12 procent vaak of altijd. Slechts 6 procent van de kinderen vraagt zijn ouders nooit iets te kopen wat andere kinderen ook hebben.

Kinderen van ouders met een maandinkomen tot 2000 euro per maand vragen hun ouders vaker dan gemiddeld zelden of nooit om iets te kopen (33 tegen 27 procent gemiddeld).

Desondanks denkt een kleine meerderheid van de ouders (52 procent) dat hun kind niet verwacht dat hij/zij alles krijgt wat leeftijdsgenoten ook hebben. Circa 1 op de 6 kinderen (17 procent) verwacht dit wel volgens de ouders.

Samenvatting en conclusie

Inleiding

Het geven van geld aan kinderen

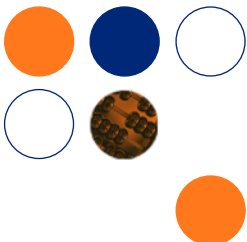
Totstandkoming hoogte bedrag

Invloed andere ouders

Invloed kinderen op koopgedrag

Bijlage 1:
onderzoeksverantwoording

Literatuurlijst

Samenvatting en conclusie

Inleiding

Het geven van geld aan kinderen

Totstandkoming hoogte bedrag

Invloed andere ouders

Invloed kinderen op koopgedrag

Bijlage 1: onderzoeksverantwoording

Literatuurlijst

5.2 Invloed van het kind op aankoopgedrag ouders

De wensen van het eigen kind en hetgeen andere kinderen krijgen, is slechts bij een klein deel van de ouders van invloed op hun koopgedrag, zo zeggen ouders als zij hier rechtstreeks naar worden gevraagd. Zo blijkt uit tabel 10:

- Twee derde geeft aan niet iets te kopen als het kind hetgeen wil dat leeftijdsgenoten ook hebben.
- Ruim driekwart van de ouders (77 procent) geeft aan dat zij hun kind niet direct iets geven als andere kinderen ook wat krijgen.

Ouders met een netto huishoudinkomen van meer dan 3000 euro per maand geven vaker dan ouders met een inkomen van minder dan 2000 euro netto per maand aan:

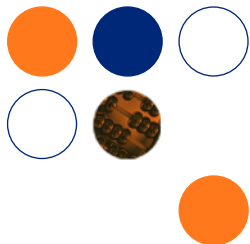
- dat ze hetgeen hun kind wil dat leeftijdsgenoten hebben, kopen: 13 tegen 4 procent;
- dat ze hun kind dat ook geven als andere kinderen iets krijgen: 10 tegen 4 procent.

Tabel 10: Stellingen over de invloed van kinderen op het aankoopgedrag van ouders (n=990)

	(Helemaal) mee oneens %	Niet oneens, niet eens %	(Helemaal) mee eens %
Als mijn kind iets wil dat zijn/haar leeftijdsgenoten hebben, dan koop ik dat voor mijn kind	65	27	9
Als andere kinderen iets krijgen geef ik mijn kind dat ook	77	17	6

Als er dieper op wordt doorgevraagd, dan blijken kinderen toch wel vaker van invloed te zijn. Zo zwicht ongeveer de helft (48 procent) af en toe voor hun kind als het kind vraagt om iets te kopen wat leeftijdsgenoten hebben:

- Bij 37 procent hangt het af van het bedrag van hetgeen het kind wil of ze het wel of niet kopen; soms geven ze het wel en soms niet.
- 7 procent van de ouders geeft aan het te kopen als zij het kunnen betalen.
- 4 procent geeft een deel van het bedrag.

Samenvatting en conclusie

Inleiding

Het geven van geld aan kinderen

Totstandkoming hoogte bedrag

Invloed andere ouders

Invloed kinderen op koopgedrag

Bijlage 1:
onderzoeksverantwoording

Literatuurlijst

Een kwart van de ouders maakt zijn kind duidelijk dat hij het van zijn eigen geld moet kopen of ervoor moet sparen als hij/zij iets wil. En 1 op de 5 ouders geeft het op een speciaal moment (bijvoorbeeld verjaardag, vakantie, Sinterklaas).

Ouders van oudere kinderen (10 en 11 jaar) geven iets vaker aan een deel van het bedrag te geven (7 procent), terwijl ouders van jongere kinderen (van 5 tot 7 jaar) daarentegen vaker dan gemiddeld aangeven op een speciaal moment te geven (25 procent).

5.2.1 Invloed van kinderen bij supermarkt aankopen

In supermarkten worden ouders nog meer beïnvloed door hun kinderen: 17 procent koopt in de supermarkt altijd of vaak iets wat het kind wil hebben en 69 procent soms. 14 procent van de ouders koopt in de supermarkt (bijna) nooit iets wat het kind wil.

De leeftijd van de kinderen, de gezinssituatie en het inkomen van de ouders heeft geen invloed op de mate waarin ouders zich in de supermarkt laten beïnvloeden.

5.3 Schuldgevoel ten aanzien van het kind

Tabel 11 laat zien dat 13-14 procent van de ouders zich schuldig voelt als het kind niet krijgt wat leeftijdsgenoten wel krijgen en het ook moeilijk vindt als hun kind niet heeft wat andere kinderen wel hebben.

Het merendeel van de ouders, circa 6 op de 10 ouders, voelt zich niet schuldig en vindt het ook niet moeilijk als hun kind niet hetzelfde heeft als andere kinderen. Een kwart van de ouders is hier niet heel uitgesproken over.

Tabel 11: Stellingen over de sociale druk ervaren vanuit het kind (n=990)

	(Helemaal) mee oneens %	Niet oneens, niet eens %	(Helemaal) mee eens %
Ik voel me schuldig als mijn kind niet krijgt/heeft wat zijn/haar leeftijdsgenoten wel krijgen	62	23	13
Ik vind het moeilijk als mijn kind niet heeft wat leeftijdsgenoten wel hebben	59	26	14

Samenvatting en conclusie

Inleiding

Het geven van geld aan kinderen

Totstandkoming hoogte bedrag

Invloed andere ouders

Invloed kinderen op koopgedrag

Bijlage 1:
onderzoeksverantwoording

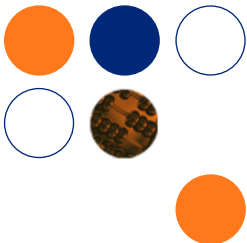
Literatuurlijst

Ouders met kinderen tussen de 5 en 7 jaar voelen zich vaker dan gemiddeld schuldig als het kind niet krijgt of heeft wat anderen hebben (18 procent). Dit geldt ook voor ouders met een maandinkomen van 2000 euro of minder per maand (18 procent).

Er bestaat een duidelijk verband tussen het schuldig voelen en toegeven aan de wensen van het kind. Ouders die zich schuldig voelen geven vaker aan dan ouders die zich niet schuldig voelen:

- dat ze, als ze het kunnen betalen, hetgeen kopen waar het kind om vraagt: 15 tegen 4 procent
- dat ze altijd of vaak in de supermarkt kopen wat het kind wil: 31 tegen 18 procent

Ditzelfde verschil is ook zichtbaar tussen ouders die het wel en niet moeilijk vinden als het kind niet heeft wat leeftijdsgenoten ook hebben. Van de ouders die dit moeilijk vindt, koopt 30 procent in de supermarkt altijd of vaak wat het kind wil, tegen 15 procent van de ouders die het niet moeilijk vindt.

Bijlage 1 – Onderzoeksverantwoording

Doelgroep

- Ouders met kinderen in de leeftijd van 5 tot en met 11 jaar. Als we spreken over “kinderen”, heeft dit betrekking op deze groep.

Netto steekproef

- 990 respondenten, die de vragenlijst voor één van hun kinderen van 5-11 jaar hebben ingevuld.
- De netto steekproef is representatief op leeftijd en geslacht van het kind.

Werving respondenten

- Online vragenlijst via het panel van Opinieland van Survey Sampling International.

Veldwerkperiode

- 9 december t/m 12 december 2013

Achtergrondkenmerken

Tabel 1, 2 en 3 beschrijven respectievelijk de achtergrondkenmerken van de kinderen, de achtergrondkenmerken van de ouders en gezinssamenstelling en inkomen van de ouders, zoals deze worden gebruikt in de rapportage. Er is gewogen naar leeftijd en geslacht van de kinderen.

Achtergrondkenmerken van de kinderen (n=990)

		%
Leeftijd	5 jaar	14
	6 jaar	14
	7 jaar	14
	8 jaar	14
	9 jaar	15
	10 jaar	15
	11 jaar	15

Samenvatting en conclusie

Inleiding

Het geven van geld aan kinderen

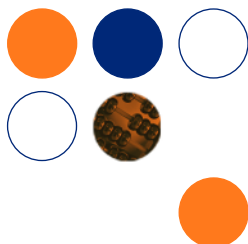
Totstandkoming hoogte bedrag

Invloed andere ouders

Invloed kinderen op koopgedrag

Bijlage 1:
onderzoeksverantwoording

Literatuurlijst

Samenvatting en conclusie

Inleiding

Het geven van geld aan kinderen

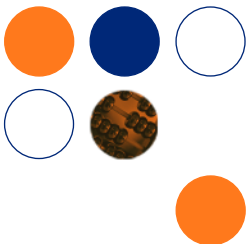
Totstandkoming hoogte bedrag

Invloed andere ouders

Invloed kinderen op koopgedrag

**Bijlage 1:
onderzoeksverantwoording**

Literatuurlijst

Geslacht	Jongens	51
	Meisjes	49

Leeftijd en geslacht van de ouders (n=990)

		%
Leeftijd van de ouders	20 – 30 jaar	12
	30 – 40 jaar	42
	40 – 50 jaar	42
	50 – 60 jaar	4
Geslacht van de ouders	Man	38
	Vrouw	62

Gezinssamenstelling en inkomenssituatie van ouders (n=990)

		%
Gezinssamenstelling	Twee-ouder gezin	81
	Alleenstaande ouder	14
	Overig	5
Inkomen van de ouder(s)	0 – 2000 euro	36
	2000 – 3000 euro	36
	3000 euro of meer	28

Samenvatting en conclusie

Inleiding

Het geven van geld aan kinderen

Totstandkoming hoogte bedrag

Invloed andere ouders

Invloed kinderen op koopgedrag

Bijlage 1:
onderzoeksverantwoording

Literatuurlijst

Literatuurlijst

Bobek, D. D., Roberts, R. W., & Sweeney, J. T. (2007). The Social Norms of Tax Compliance: Evidence from Australia, Singapore, and the United States. *Journal of Business Ethics*, 74, 49–64.

Buunk, B. P., Collins, R. L., Taylor, S. E., Van Yperen, N. W., & Dakof, G. A. (1990). The Affective Consequences of Social Comparison Either Direction Has Its Ups and Downs. *Journal of Personality and Social Psychology*, 59, 1238–1249.

Schors, van der, A., en A. Wassink (2013). *Nibud Kinderonderzoek 2013*. Utrecht: Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting.

Schultz, P. W., Nolan, J. M., Cialdini, R. B., Goldstein, N. J., & Griskevicius, V. (2007). The Constructive, Destructive, and Reconstructive Power of Social Norms. *Psychological Science*, 18, 429–434.

